

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

De his, quæ matrimonium impediunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96556)

pueri, qui cum esset nouem annorum, nutritrix imprægnauit, ex autoritate diui Gregorii, qui id narrat lib. 4. dialog. 8. cap. 19. testatur etiam Hieron. in epist. ad Vitalem presbyterum, le...

Ceterum, quia ad hanc rem conducit plurimum scire, quis dicatur proximus pubertati: notandum est, i proximum pubertati eum dici, qui annum decimum & dimidū peregerit, si sit masculus: femina uero proxima est pubertati, si nonnum annum cum dimidio compleuerit, gloss. in §. pupillus. in §. de iur. sicut. & in l. pup. ill. ff. de regul. iur. quas esse communiter approbatas asserit Iaso in l. prope andam. §. & si quide. Cod. de iudic. Socin. in l. r. §. ad ipsi. ff. de acquir. possess. Areti. in dicit. §. pupillus. Dec. in dicit. leg. pupillum. & probantur Regia. l. 8. tit. 31. part. 7. Sunt alii, qui, quoad delicta illum esse proximum pubertati, opinantur, cui ad etatem perfectam sex tantum mentes deficiunt. Bald. in l. exceptum. ff. ad Syllan. quem Ias. sequitur in auct. sacramenta. puerum. num. 15. C. si aduer. vend. idē Ias. in dicit. §. & si quidem. Alii eandem hanc opinionem vltimam sequuntur, non tantum in delictis, sed in aliis quibuscunq; actibus, gloss. in cap. attestaciones. & in cap. comine. de despons. impub. probat. text. in l. notatur. ff. de excusa. tutor. notat Zasius quest. 2. de iudic. late Ioan. Igneus in l. r. §. impubes. ff. ad Syllan. quam opinionem in coniugali contractu dicit esse communem Ioan. Staphilaus in libro. de literis. gratia. & in §. folio. 74. His tamen omillis arbitrio iudicis opinor relinquendum fore, quis dicatur proximus pubertati. Hoc enim iudex arbitrabitur ex discretione pueri, & ex aliis circumstantiis contingentibus, ita Faber in dicit. §. pupillus. Salyc. in lib. impunitas. Cod. de penis. Anan. in cap. r. de delict. pue. Anto. in cap. attestaciones. in fine. Abb. & Praposi. in cap. contineatur. de despons. impub. Dec. in dicit. leg. pupillum. colum. 2. Hoc tamen arbitriū iudicis, ante illam etatem, communi opinione diffinitam, nō est passim exhibendum: imo iudex, qui ante illam etatem arbitrari debet, puerum esse proximum pubertati, maximis adducendus est coniecturis, & cautissime id aget, ac tandem raro. At post illam etatem, non exigit iudicis arbitrium ita vrgentes coniecturas: sat enim erit aliquot mediocria signa perpendere, ex quibus arbitretur, puerū esse proximum pubertati. Illum uero puerum, cui sex tantum mentes ad etatem perfectam deerunt, audacius ac leuiores argumentis, proximum esse pubertati arbitrabitur. Ex his omnino falsa est gloss. in cap. r. de delict. pue. quę text. dicentem puerum doli capacem pueniendum esse, intelligit in puero septenni. Ad illius tamen text. intellectum legendus est Dec. in l. fere. ff. de regul. iur. & Hippo. in l. si quis 16. Cod. de scariis.

CAPVT VI.

De his quę Matrimonium impediunt.

SUMMARI.

- 1. Matrimonium contrahi non debet ab existenti in peccato mortali, contra eum tamen tenet.
2. Perurus matrimonium contrahere non debet si tamen contrahat, tenet contractus.
3. Excommunicatus, si contrahat matrimonium, valet ipse contractus, idem de professione religionis ab eo facta.
4. Incestus crimen, quo pacto matrimonium impediatur.
5. Fornicium presbyteri, an impediatur matrimonij contractum.
6. Sponsus an nuptias cum alia contrahere possit.
7. Interdictum Ecclesię, vel iudicis an irritum faciat matrimonium, post prohibitionem contractum.
8. Claustrum coniugia an teneant, quoque ratione prohibeantur.
9. Claustrum matrimonium, an sit peccatum mortale.
10. Tutor pupillam clam nuptias elocare non debet.
11. Intellectus ad constitutiones, excommunicantes eos, qui contrahunt claustrum coniugia.
12. Claustrum matrimonium, quod dicatur.
13. Publice fieri quod dicatur.
14. Claustrum matrimonium, etiam si probetur legitime, non praefertur secundo, in facie Ecclesię contracto.
15. Claustrum matrimonium, dato aliquo impedimento, prolepti illi tenent, non obstant utriusque partis bona fide.

- 16. Clericus, qui interfuit coniugio clandestino, qualiter puniatur.
17. Suspendens ab officio, an sit suspendus a beneficio.
18. Episcopus, an possit suspensionis penam tollere propria dispensatione.
19. Suspendio ad tempus, finito tempore, tollitur absq; absolute: secus est in excommunicatione.
20. Exheredari potest filia contrahens nuptias clandestinas sine patris consensu, & ibidem lex Taurina 40. defenditur.
21. Inferior, qui legem principis tollere non potest, addere tamen penam legi superioris, optime poterit.
22. Vterum crimen potest per leges ciuiles puniri.
23. Lex regia de iuribus, defenditur.
24. Interpretatio canonum de secularibus iuribus disponentium qualis esse debeat.
25. Filia nuptias sine parentū consensu contrahens, grauissima pena adicitur, & ibid. quid de vidua, ubi lex Tauri 40. variat in praxim deducitur, & varie intelligitur. §. num. 27.
26. Filius nuptias sine patris consensu contrahens puniatur, maxime si clandestinas.
27. Adulter cum adultera nuptias non potest contrahere.

EX his quę hunc contractum illicitum reddunt, quędam sunt quę impediunt matrimonium contrahendū: non tamen dissolunt illud, si contrahatur. Quędam, & si ante contractū contingant illud omnino impediunt, & contractum irritum facerent: post illum tamen accidentia, non dirimunt matrimonium. Quędam uero ita impediunt, vt contractus matrimonij nullus sit ipso iure. Et prima quidē variē proponi possunt. Nam existens in mortali crimine, non potest absque nouo peccato matrimonij contrahere. Tractat enim indecenter sacramentum hoc maximū, auctore Florent. 3. part. titu. r. cap. 19. §. fin. cui accedit egregius Doct. Mart. Nauar. in princip. de penit. d. dist. 5. in 6. part. gloss. num. 33. & 39. idem comprobatur Coloni. Concilium. titu. de matrimo. cap. verbum. & per totum illum matrimonij tractatum differens, religiose tractandum fore hoc sacramentum. Et tamen contractum matrimonium ab eo, qui mortali peccato est irretitus, valet, quod passim receptum est, nec cuiquam dubium videtur.

Item contra iuramentum à periuro matrimonij contractum, firmum est. cap. de illis. de sponsi. aptior text. in cap. sent eodem tit. gloss. in cap. mulier. de iureiur. gloss. in cap. fin. de procurato. in 6. cuius & nos meminimus in cap. 4. huius secunde partis. Actus etenim spiritualis, cuius laicus capax est, contra iuramentū factus, valet. not. Imol. in cap. dilecto. de prob. Alexand. Imo. consil. 16. sol. 2. vol. 3. idem Imo. in cap. cum contingat. de iureiur. num. 81. Dec. in cap. cum accessissent. de consil. num. 6. Imo etiam actus spiritualis, qui in laicum cadere non potest, factus contra iuramentum, validus est. Abb. in d. cap. dilecto. vbi dicit hanc esse communem. Alexand. in l. stipulatio hoc modo. colum. 3. ff. de verbor. obligat. idem asserit eam secutus Alciat. in dicit. cap. cum contingat. num. 180. idem Selua in tract. de benefic. 3. part. q. 27. licet in hoc vltimo Innoc. in d. cap. dilecto. teneat contrarium, quem sequuntur Imo. & Dec. in dictis locis. Alexand. in dicit. consil. 16. Anto. in cap. cum M. 2. colum. de consil. & decisio Rotę in antiquis 140. per text. in dicit. cap. dilecto. cap. dilecto. cui conantur respondere qui communem sententiam approbant, quod hic altius disputare non vacat. Sic etiam matrimonium contractū ab excommunicato validum est. text. in cap. significasti. de eo, qui duxit in matrimo. quam pol. per adult. sing. secundum Fran. in cap. de reu. de heret. in 6. eundem in cap. r. colum. 3. de except. eod. libro. Felin. in Rub. de spons. colum. 5. quem text. ad idem valde commendat Ioan. Maio. in 4. sentent. d. dist. 29. ad finem. notat gloss. in cap. illud. 95. dist. 5. & in cap. alma mater. de sentent. excommunicat. in 6. versicu. sacramentis. probat & hoc optimus text. in capit. cum illorum. de sentent. excomm. vbi professio facta ab excommunicato omnino valida est, quod Abb. ibidem notat, & post eum Felin. dicens eum text. sing. esse, atque idem Felin. in cap. fin. colum. 2. de except. idem probat Abb. in cap. veritatis. de dolo & contum. nu. 35. idem in cap. ex publico. de conuer. coniug. Etiam si excommunicatus per rescriptum principis, ab eo imperatam tempore excommunicationis, profiteatur religionē. Hęc enim professio valida est, secundū Ludou. Gomez. in cap. r. num. 32. de rescript. in 6. contra Felin. in dicit. capit. cum illorum. & in dicit. capit. fin. cuius opinio, quo ad effectum professionis, falsa est.

Secundo, matrimonij prohibetur ob crimen incestus commissum cum affini. cap. r. cap. ex litteris. de eo qui cog. consang. vx. ius. c. qui dormierit. 32. quest. 7. non tantum quando quis carnale commercium habuit eum consanguinea vxoris, verū etiam, quando cognouit carnaliter feminam illam, cum qua habeat publicā honestatis iustitię impedimentum. Hoc tamen primo casu prohibitio tantum fit durante vita alterius de peccatis. cap. duo pueri. de despons. impub. Contractum tamen

men matrimonium firmum est, etiam utroque casu, non obstante dicta prohibitione. gloss. in cap. 2. de peniten. & remiss. Regia l. 14. & 13. tit. 2. part. 4. Qua in re illud adnotandum est, ob crimen incestus committi cum propria consanguinea, non prohiberi coniugium Thom. in 4. distinct. 34. quest. 1. artic. 1. m. Floren. 3. part. tit. 1. cap. 16. §. 4. Syluest. in verbo, matrimon. 7. impedimento vltim. & Alfonso à Castro libro 1. de pœst. a. legis penalis. capit. 7. ad fin. contra Angel. in summa, in verbo, incestus. & Regiam l. 13. tit. 2. part. 4. & Abb. in cap. 1. de eo qui cogn. consang. vxor. vbi hoc sensu per text. in cap. si duo viri 35. q. 6.

5 Tertio, si quis clericum Presbyterum occiderit, in pœnam prohibetur matrimonium contrahere: tamen si contraxerit, tenet contractus. text. ita gloss. & Doctor. communi sensu intellectus in capit. Presbyterum. de penit. & rem. §. Regia l. 14. tit. 2. part. 4. Sic sponsus prohibetur cum alia, quam ipse, contrahere matrimonium: & tamen si contrahat, matrimonium tenet. vt constat ex his, quæ prima huius operis parte adduximus, cap. 5.

7 Quarto, coniugium prohiberi non debet contra prohibitionem iudicis: tamen si contrahatur, valet contractus. text. in cap. 1. cum alius, de matrim. contracto contra interd. cr. Eccl. sic. Idem erit, si contra prohibitionem legis, aut Romani Pontificis, quando illa prohibitio habet temporalem, non perpetuam causam prohibitionis, gloss. in capit. tua de despons. duo. vbi Abb. idem Abb. in capit. ad dissolendum de desponsa. impub. Domin. consil. 33. col. 5. per. cap. fin. de matrim. contracto contra interd. cr. Eccl. notat Dec. in cap. 2. col. 2. de testi. notat & gloss. insignis in clem. 1. versu. inhihentes, de iure patro. quam Alexand. Imol. commendat in l. 1. colum. 2. ff. de lib. & posthum. dicit solennem Ias. in l. non dubium. Cod. de legib. num. 18. dicit tamen Deci. in dict. capit. 2. hoc esse speciale in matrimonio, quod dubium est ex prædictis. Fit autem separatio matrimonii ita contracti, ad tēpus in pœnam. gloss. in d. cap. tua. quam dicit ordi. Felin. in cap. pen. col. 5. de constitut. Hinc patet, matrimonium ex legis prohibitione lite pendente contrahi non debere, cap. tua nos de despons. duo. cap. cum apostolica. de despons. tamen contractum tenet. text. in dict. cap. cum apostolica. iuxta communem, eius intellectum. nisi contrahens crediderit primum matrimonium, super quo litigatur, validum esse: tunc enim esset defectus consensus, ita Abb. in d. cap. cum apostolica. cuius mentionem egimus parte hac secunda, vbi tractauimus, quando error matrimonium impediatur.

8 Quinto, si matrimonium contractum clami, valet, capit. nec illud. 30. quest. 5. cap. 1. vbi Abb. & alii de cland. despons. Thom. 4. sentent. d. distinct. 28. art. 3. Deci. consil. 231. num. 6. idem deci. consil. 163. num. 3. Præpos. post alios in rubri. de cland. despons. Prohibetur tamen ab Ecclesia hic clandestinus matrimonii contractus propter damna, quæ reipubl. ex his coniugiis clandestinis contingunt quotidie. Lites enim oriuntur plures, ac discordiæ maxime. Vnde in 30. quest. 1. potius, inquit text. hæc clandestina matrimonia adulteria appellanda sunt, quam coniugia: quæ etiam doctissime reprehendit Coloniense concilium, tractat. de matrimonio. cap. incipienti De ritibus. & cap. verbum itaque. Regia. lex fin. tit. 3. part. 4. Nam & Apuleius lib. 6. Asini Aurei inducit Venerem argumentantem non videri legitimas nuptias inter Cupidinem & Psychem, ob distantiam, & quod res acta esset furtim, & sine testibus, patre non cognouente, quæ verba retulit Virgil. Polydo. lib. 5. de inuen. rer. cap. 5. Quo fit, vt mortale peccatum sit matrimonium clandestine contrahere, nisi adsit causa aliqua, ex qua talis contractus, circumstantia illa videri possit licitus. Quemadmodum si virgo sub tutela iniqui tutoris constituta clandestine contrahat, ne tutor eam viro ignobili, ac indigno tradat in vxorem. ita Caieta. 2. Thom. opusculorum, quest. 2. de vsu matrimon. & Henric. in capit. fin. in fine. de clandestin. despons. Sic intelligenda est gloss. in capit. nostrates. 30. quest. 5. quæ dixit, peccare mortaliter contrahentes clam, vti eam refert Præpos. in Rubri. de cland. despons. gloss. tamen non addit illud aduerbium, mortaliter. Ex quibus ego etiam dicendum censeo, non peccare mortaliter clam contrahentes, quando ipsi prius in facie Ecclesiæ bona fide contraxerant, qui tandem postmodum sciunt, subesse aliquod impedimentum, ac secreta impetrant dispensationem à Romano Pontifice, & nouo presbitero consensu ex vi dispensationis ob euitandum scandalum, clam contrahunt matrimonium, vt res tutius agatur: hi equidem non peccarent mortaliter, imo nec venialiter, vt docet Caieta. in dict. questione. 2. tamen si vere & proprie hoc matrimonium in facie Ecclesiæ

clandestinum, auctore Ambrosio Cathari. libro quinto contra Caietanum.

Hinc in pluribus dicecibus, synodali cōstitutione excommunicantur ipso iure clam contrahentes matrimonium. Quæ quidem constitutio Salmantice sancita est. n. 42. vbi etiam additur pœna pecuniaria: atque ibidem cauetur ita excommunicatos vitandos esse abique denunciatione, quorum primum frequentiora fecit matrimonia clandestina. Secundum apparet repugnare constitutioni Martini quinti, quæ incipit, ad euitanda scandala, quæ statuit nō teneri quem euitare excommunicatos, etiam à iure, donec nominatim denuntientur. Vnde contra legem superioris lata dicta Synodalis constitutio, hac in parte dubia videri potest, ex cap. tu. cum inferior. de maior. & obed. Verum post sponsalia de futuro, si sponsus cognouerit carnaliter sponsum, hac excommunicatione vtrunque ligari; expressim notat Adrian. in 4. quest. 11. de matrim. in responsi. ad 3. dicens ex hoc præsumi, ab eis contractum fuisse matrimonium clandestine. Oportet tamen tractare, quod dicatur matrimonium clandestinum. Et primo, si dubium non est, illud dici clandestinum, quod sine testibus fit. Sed tota controuersia est, an illud matrimonium dicatur clandestinum, quod contrahitur non præmissa solennitate, que in c. cum inhihito. de cland. despons. exprimitur: & l. 1. tit. 3. part. 4. quamuis publice contractum sit, in conspectu maioris partis vicinæ seu vicinis ipsis scientibus: & Abb. in d. cap. cum inhihito. asserit ex ratione illius text. hoc matrimonium nō dici clandestinum: cum publice contrahatur. idem Ioan. Lupi Segobicensis in tract. de matrim. fol. 6. col. 4. Syluest. in verb. matrimonium. 2. in fin. & hæc opinio moribus recepta videtur. teste Palud. in 4. sentent. distinct. 28. quest. 2. artic. 3. conclus. 3. Id enim, quod fit scientibus vicinis, dicitur publice fieri, notat Ioann. Lupi in cap. per vestras. 3. nota. §. 21. num. 4. Nec obstat Eart. sententia in l. si ff. de ritu nup. d. centis, illud fieri clam, quod fit omnibus his, quæ in eius actu à lege requiruntur: id enim procedit, nisi aliquid æquivalens in actu interueniat, ex quo effectus à lege præsumus deducatur, vt in hoc matrimonio contracto publice euenit. Ceterum quando dicatur alii actus clam fieri, explicat Ias. in l. clam possidere. col. 1. ff. de acq. possess. & Dec. in l. quo tu elata. ff. de regu. iur. Hæc vero opinio Abb. comprobatur ex text. in d. cap. cum inhihito. §. 1. adiuncta eiusdem Abb. & Præpos. ibi, colum. 5. & 6. interpretatione, vbi scribunt matrimonium dici contractum in facie Ecclesiæ, quod contrahitur in congregatione fidelium. Hinc plurima deducenda sunt, vt videamus quam iniuriose clandestina matrimonia contrahantur, quamque sint ipsis canonibus, ac legibus ciuilibus iniusta.

Primo, ex hoc vitio matrimonij clandestini insurgit insignis Vincent. sententia in cap. 2. de clandestin. despons. qui asseruit, si matrimonium secundum publicæ contractum, præferri primo clandestine cōtracto, quod probatur vno integerrimo teste, & fama, etiam si secundum duobus tantum testibus probetur. Nec tandem est priori contractui, sed illi, qui ex Ecclesiæ constitutione clariorem probationem habet: tamen si alias vnus testis cum fama plene probet. idē Abb. ac ceteri, in dict. c. 2. & est speciale in hoc casu, vnum testem cum fama non probare matrimonium clandestinum in præiudicium secundum in facie Ecclesiæ contracti. Felin. in cap. 1. vt lit. non contest. 2. colum. ex decisione Vincentii, quæ communis est, teste Socin. consil. 119. 3. volum. & consil. 270. 2. vol. Aretin. consil. 13. n. 3. dubio. Ludouic. Gozad. consil. 77. licet de opinio Vincent. dubitet Cardin. in d. c. 2. Aret. in d. consil. 13. Barba & Dec. in locis paulo post citandis. Verum intelligenda est Vincent. opinio, ita vt locum non habeat, quando secundum matrimonium in facie Ecclesiæ contractum fuit habita scientia primi, & sub conditione, si primum clandestinum vere non præcesserit, vel irritum fuerit. Hoc enim casu refertur secundum cōtractus ad primum, qui probari potest per legitimas probationes & ordinarias. ita Barb. consilio 40. col. 2. in 3. volum. Secundo, locum non habet Vincent. assertio, quando secundum matrimonium contractum fuit lite pendente super primo clandestino: ex eo enim quod lite pendente fuit contractum, amittit priuilegium illud, quod ab Vincentius tribuendum fore existimat. Sic notat Ioan. ab Imol. in consilio. 125. & Deci. consilio. 163. colum. 4. Tertio, ex eodem Deci. communis opinio locum sibi non vindicat, vbi pro matrimonio primo clandestine contracto adiungitur iudicia prater dictam probationem: nempe nomi-

esse potestatem abdicatam condendi canones, contra ius à Romanis Pontificibus statutum, ac eodem pacto à secularibus principibus ius condendi leges, contra Pontificum decreta in materia ad Romanum Pontificem pertinenti, esse remotum. Vnde sicuti ille potest pœnas addere casu, quo non potest statuere, ita & hic. Nam & in hoc eodem tracta. de matrimo. lex principis secularis, iuxta alioquin & honesta, valet quatenus non repugnat iuri canonico. text. in cap. 2. de despons. impuber. quem ibi not. Abb. & Fortu. in tracta. de vlt. sine. illat. 10. colum. 5. idem probare videtur Calixtus Papa. in cap. coniunctionis 35. quest. 2. & 3. Secundum multo minus obstat: quia pœnam imponere contrahenti matrimonio, quod iure Pontificio validum est, & iustum, non licet seculari principi. Cur tamen non licebit pœnam adiacere contrahentibus matrimoniis, quæ canones ipsi prohibent? argum. cap. dilecto. in fine, de sentent. excommun. in 6. Alioquin dicendum foret, leges punientes contrahentem incestas nuptias minime valere: quod ipse dicere non auderem. Præterea, licet crimen viurarum merè ecclesiasticum sit, gloss. in cap. 1. de offic. ordin. & Communis, in cap. cum sit generale. de foro competem. potest tamen à lege seculari pœna aliqua viuariorum puniri. ita Iaco. Butrig. in l. improbum senus. Cod. ex quib. caus. infam. irrog. Corne. consil. 19. 3. volum. Ioan. Mona. Arch. Ioan. And. & Do. in cap. 1. de vsur. in 6. & nouiss. Car. Moli. de contr. quest. 10. ipse tamen contendit non esse crimen illud merè ecclesiasticum. Fortu. in tract. de vlt. sine. illat. 5. ad finem. Alciat. in dict. cap. 1. de offic. ordin. num. 76. vbi fatetur hanc opinionem receptam esse contra Deci. consil. 170. quem defendere conatur Aymon Saul. consil. 60. num. 104. Sed & Corneum refert & sequitur Anton. & Ruben. consil. 56. Ex quo defenditur Reg. l. 1. tit. 2. lib. 8. in regis ord. quæ viuariorum pœnis quibusdam persequitur: & iustissime. Sic etiam lex civilis contra periuros pœnam potest statuere: licet crimen ecclesiasticum sit. Roma. consil. 512. Sic & periurium punit, l. si quis maior. C. de transact. Nec inconuenit crimen aliquod ecclesiasticum esse, ita vt nullus nisi iudex ecclesiasticus de illo crimine censere possit: pœnas vero temporales aduersus id crimine committentes à secularibus principibus statui: idque ad laicam potestatem pertinere, vt probat erudite Alfonso à Castro lib. 2. de iust. heret. punit. cap. 26. & probatur in cap. cum secundum. de hered. lib. 6. Eadem etiam Taurina lex comprobari potest ex eo, quod les principis secularis in quacunque re disponat, etiam si mentionem clericorum faciat si iusta sit, honesta, nec contraria canonibus, seruari debet quia ab ipsis Roman. Pontific. tacite videtur recepta. text. in cap. 1. de nou. oper. nunciat. cap. 1. de iura. calum. cap. venientes. de iureiur. cap. inquisitionis. de heret. in 6. probat signanter Fortun. in tracta. de vltim. sine. illatio. 14. Cuius opinio mihi admodum placeat licet pluribus iuris vtriusque professoribus displiceat. Canones enim quibus disponitur quod laici, secularesque potestates de personis ecclesiasticis, aut de rebus earum nullam habeant potestatem disponendi, condendi leges, vel statuta. sunt secundum dispositionem naturalis æquitatis interpretandi, quod optime probat Ioan. Driedonius de libert. Christian. pagin. 153. eandem opinionem, quam ex Fortunio retulimus, aliquot rationibus sequutus. His quinq; rationibus Taurina lex defendi potest. Atque hinc etiam Matth. ab Afflictis legem Regiam Neapolitanam, quæ punit clam matrimonium contrahentes, lib. 3. Rubric. 19. defendere conatur: anxius tamen ac dubius est. Et fortassis attendenda grauiissima pœna, dict. l. 49. & quod ex ea quandoque matrimonia, quæ libere contraherentur, impediuntur, ac sapissime filiarum non audent eos, quos cupiunt, maritos accipere, videbitur impense, & pie rem ipsam consideranti, legè illam quodammodo libertati, à canonibus in coniugio requisitæ, aduersari. Tametsi semota grauiissima pœna, decens omnino, atque honestu sit filias parentu consilio & consensu, maritos sibi eligere. Hinc iudices ecclesiastici ad effectum, vt constet de matrimonio libere, & testes liberius dicant veritatem, iudices seculares admonent, vt ad forum ecclesiasticum remittant contrahentes, ipsosque testes, quos captos detinent ad Regiæ legis pœnam exequendam. Atque inhibent iudices ecclesiastici ipsos seculares à cognitione huius causæ, argum. eius, quod notant Ioan. Andr. Domini. & Fran. in cap. statutum. in 1. de heret. in 6. Has vero inhibitiones ægre ferunt seculares iudices, eisque renituntur, quod agendum non est, vbi de matrimonio plene adhuc non constat: ne eius probatio impediatur timore caru.

Est tamen intelligenda Regia lex quando matrimonium clam contrahitur cum filia sine consensu parentum, non alias: quod patet ex ratione legis quæ accusationem huius delicti, ipsis tantum parentibus deserit.

Et constat minime illam legem habere locum, quando filius masculus inuito, atque ignorante patre contraxit conjugium, etiam clandestinum. idem tamè & in filijs masculis noua lege statuit Philippus Secundus Anno 1563. capit. 58. In filia vero vidua, an lex illa procedat, dubium videri potest. Crederem tamen eam procedere, vbi filia vidua habitata simul cum parentibus, & sub eorum cura degit, argum. gloss. in authent. sed quamuis. Cod. de rei vxor. adione. Nec illa lex Regia considerat patriam potestatem, cum etiam matri, huius criminis querelam præstet: licet Didacus à Castello eius legis intepres asserat, legem illam non procedere in vidua. Nec omittendum est, iura punientia contrahentes matrimonia clandestina, non habere locum quo ad pœnas, contrahentibus sponsalia de futuro, glossa recepta Communitate, in Clementina vnica. de consang. & affinit. in verb. contrah. Cardinalis in d. cap. cum inhibito. in princip. sentit Felin. in Rubric. de sponsa. 1. colum. Et licet Abb. & alii in dict. capit. cum inhibito. teneant illius capit. solennitate seruandum fore in contrahendis sponsalibus de futuro: non tamen opinor id esse verum quo ad pœnas, quamuis idem Didacus à Castello in dict. leg. 49. Tauri existimet, eandem legem quoad pœnam habere locum in sponsalibus de futuro. Eandem vero Taurinam constitutionem Carolus primus Pntianis comitis comprobauit anno tricesimo septimo. l. 41. vbi eam extēdit, vt quidam, quorum opinio satis dubia est, & incerta opinantur, ad filiam maiorem viginti quinque annis, quæ tamen noueram non habeat. ceterum S. Tridentina Synodus sess. 24. irritum esse decreuit matrimonium, quod non fuerit coram Parocho, vel alio sacerdote de ipsius Parocho, vel ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus contractum.

Est & alia iure Canonico inducitur matrimonij prohibitio, ex eo quod quis eam duxit in vxorē, quam prius adulterio polluerat: & hæc constat in capitulo primo de eo qui duxit in matrimon. quam pol. per adult. cuius intellectum tradit Paulus Parisi. consil. 52. col. 2. & 3. vol. 4.

§. PRIMVS.

De impedimento affinitatis & seruitutis.

SVMARIA:

- 1 Affinitas ante matrimonium contingens, impedit illud contrahi: non tamen si post contractum accidat, illud irritum facit.
- 2 Seruitus post matrimonij contractum, aliqua ex causa emergens, ipsam non vitiat.

Quædam tamen impediunt matrimonium, si eo nondum contracto eueniant: non tamen dirimunt matrimonium, si eo iam contracto acciderint: nempe Affinitas, quæ impedit matrimonium contrahi, etiam si contingat contractis iam sponsalibus de futuro. Sponsus enim cognoscens carnaliter confanguineam sponsæ, nō potest cum sponsa matrimonium contrahere, cap. literas. de despons. impub. cap. 2. de eo qui cogn. consang. vxor. sua. Regia l. 8. tit. 1. part. 4. Sed ex Tridentina Synodo sess. 24. constat definitum esse ab eadem, impedimentum affinitatis ex fornicatione contractum restringi tantum ad primum & secundum gradum, quo ad dirimendum matrimonium postea contractum.

Sed si matrimonio contracto maritus cognouerit confanguineam vxoris, non dissoluitur matrimonium, capit. 1. cap. discretionem. cap. penul. de eo qui cogn. consang. vxor. sua. Sic & seruitus, quæ coniugio à liberis contracto, alteri eorum contingat, ex eo quod libertus ob ingratitudinem in seruitutem reuocatur, non dirimit matrimonium. Licet hoc coniugium nullum fuisset, si tempore contractus esset maritus seruus, & hoc ignoraret vxor. quod probatur ex his quæ diximus de errore impediente consensum. ca. 3. & diximus alias, cum tractauimus de matrimonio contracto à seruis.